

Bókasafn Fjölbrautaskóla Suðurlands á Selfossi
starfsskýrsla skólaárið 2016-2017

Starfsfólk:

Ingveldur Jónsdóttir var ráðin í 80% stöðu bókavardar í byrjun skólaárs. Að auki gegnir hún 20% stöðu stuðningsfulltrúa á starfsbraut. Forstöðumaður bókasafnsins er Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir og var hún í 100% stöðu fram til 1. febrúar og eftir það tímabundið í 80% stöðu.

Opnunartími:

Bókasafnið er opið mánudaga 8:00-16:00, þriðjudaga 8:00-16:30, miðvikudaga og fimmtudaga 8:00-16:00 og föstudaga kl. 8:00-15:00. Opnunartími er 39 ½ klst. á viku. Kennsla hefst á morgnana kl. 8:15 og lýkur kl. 15:45 mánudaga til fimmtudaga, á föstudögum lýkur kennsla kl. 14:45.

Útlán:

Útlán eru færð á fjóra vegu: í fyrsta lagi í útlánaþátt Gegnis, í öðru lagi eru skammtímalán innan skólans handskráð og talin eftir hvern dag, í þriðja lagi eru fartölvuútlán skráð á sérstakt blað sem nemendur undirrita og samþykkja að þeir beri persónulega ábyrgð á að skila fartölvu á tilskildum tíma og í sama ástandi og þeir tóku við henni og í fjórða lagi eru tvær bækur í afgreiðslu sem útlán eru handfærð í. Önnur bókin er á afgreiðsluborði og þar skrá notendur safnsins útlán sín þegar starfsmenn eru fjarri og í hina bókina eru skráð útlán á safnefni sem ennþá er í hliðargrunni Gegnis og er þar af leiðandi ekki hægt að lána í gegnum útlánaþátt Gegnis. Tímarit eru alla jafna ekki lánuð út nema til kennara eða í tengslum við verkefnavinnu nemenda.

Orðabækur og kennslubækur eru almennt lánaðar í eina kennslustund, nemendur eru yfirleitt mjög skilvísir og virða vel þennan útlánstíma.

<u>ÚTLÁN:</u>	<u>HAUST 2016</u>	<u>VOR 2017</u>	<u>SAMTALS:</u>
Í GEGNI	864	1236	2100
Í BÓK	79	154	233
INNAN SKÓLANS	2743	1426	4169
FARTÖLVUÚTLÁN	271	222	493
<u>SAMTALS:</u>	3957	3038	6995

Millisafnalán:

Samtals voru millisafnalán 109 á skólaárinu, þar af 66 safngögn fengin að láni frá Bókasafni Árborgar. Einnig var leitað til annarra íslenskra safna, bæði almenningsbókasafna og bókasafna framhaldsskólanna. Til gamans má einnig geta þess að 19 safngögn sem lánuð voru í millisafnaláni komu úr einkaeigu starfsmanna bókasafnsins.

<u>Millisafnalán frá:</u>	<u>Haustönn 2016</u>	<u>Vorönn 2017</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur frá söfnum	36	34	70
Mynddiskar frá söfnum	12	19	31
Hljóðbækur frá söfnum	1		1
Tímarit frá söfnum	2		2
<u>SAMTALS:</u>	<u>51</u>	<u>53</u>	<u>104</u>

<u>Millisafnalán til:</u>	<u>Haustönn 2016</u>	<u>Vorönn 2017</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur til safna	3	1	4
Mynddiskar til safna		1	1
<u>SAMTALS:</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>5</u>

Gegni:

Bókasafn Fjölbrautaskóla Suðurlands er aðildarsafn að Gegni, samskrá íslenskra bókasafna. Vorið 2006 voru bókfræðifærslur úr Metrabók, gamla bókasafnskerfinu færðar yfir í Gegni. Alls voru 14.411 skráningarfærslur í Metrabók og tókst að færa yfir 6.467 skráningarfærslur og 7.944 skráningarfærslur höfnuðu í svonefndum hliðargrunni sem er lokaður öllum nema starfsfólki aðildarsafnanna. Nú eru 428 færslur frá bókasafni FSu eftir í hliðargrunninum.

Nánast allt efni sem berst á safnið er nú skráð og tengt í Gegni. Einstaka tímarit og fréttabréf sem berast stopult eru skráð í „skýið“ í excel-skjal inn á OneDrive í Office 365.

Kostnaður við þátttöku í Gegni var kr. 432.493 á árinu 2016 eða kr. 36.041 á mánuði. Skólinn greiðir fyrir alla mánuði ársins.

Gagnasöfn:

Landsaðgangur að rafrænum gagnasöfnum og tímaritum á vefnum hvar.is veitir öllum sem tengjast netinu um íslenskar netveitur aðgang að heildartexta tímaritsgreina úr um 20 þúsund tímaritum og þar af tæplega 4.900 tímaritum beint frá útgefendum. Ríflega 200 aðilar greiða fyrir aðganginn.

Framhaldsskólarnir hafa frá upphafi tekið þátt í kostnaði við landsaðganginn og er greiðsluupphæð miðuð við nemendaígildi hvers skóla. Á árinu 2016 greiddi FSu kr. 99.729. Auk almenningsbókasafna, háskólabókasafna, stjórnsýslusafna, fyrirtækja og samtaka greiða framhaldsskólarnir hluta aðgangs að EBSCOhost Premier og ProQuest Central og aðgang að gagnasöfnum Encyclopedia Britannica og Greinasafni Morgunblaðsins (að undanskildum síðustu þremur árum).

Á skólanetinu er opinn aðgangur að veforðabókum Snöru og eru þær mikið notaðar, bæði af nemendum og kennurum.

Opinn aðgangur er að ordabok.is inn á skólaneti FSu. Þau nýmæli urðu sl. haust að nemendum undir tvítugu bauðst ókeypis heimaaðgangur að ordabok.is ef þeir myndu skrá sig fyrir miðjan september. Þetta var kynnt ítarlega á heimasíðu skólans og með tölvupóstum til kennara. Inn á ordabok.is eru eftirtaldar orðabækur í boði: Ensk-íslensk og íslensk-ensk orðabók, Dönsk-íslensk og íslensk-dönsk orðabók og Íslensk stafsetningarorðabók.

Greinasafn Morgunblaðsins er opið á skólanetinu á starfstíma skólans en lokað er fyrir aðgang yfir sumarmánuðina. Í kaupbæti fær skólinn frítt pappírseintak af blaðinu.

Safnfræðsla:

Nýnemadagur var haldinn í upphafi haustannar 17. ágúst. Tekið var á móti átta hópum nýnema og fengu þeir stutta kynningu á þjónustu safnsins og hvað það hefur upp á að bjóða.

Safnkynning var haldin fyrir nemendur í ERGÓ á haustönn og var hún með svipuðu sniði og fyrri ár í lífsleikni. Safnkynningin tekur eina kennslustund (55 mín.) og er kynning á safninu, safnkosti og þjónustu sem í boði er. Mikilvægt er að kenna nemendum á Leitir.is og hvernig hægt er að leita eingöngu að safnefni í FSu. Einnig er nemendum kynnt heimasíða bókasafnsins og vefurinn timarit.is. Í lok tímans vinna nemendur tveir og tveir saman verkefni á bókasafni sem m.a. þjálfar þá í að finna heimildir á Leitum.is. Einnig eiga þau að finna út staðsetningu tiltekinna rita á safninu og afhenda þau starfsmönnum.

Nemendur í heimildaritun í íslensku, ÍSLE3HR05 fengur safnkynningu í upphafi hvorrar annar. Þessum kynningum er ætlað að fleyta nemendum af stað í heimildaleit, lögð er mikil áhersla á að þeir nýti sér leitir.is og séu sjálfbjarga með að finna efni þar. Einnig er vefurinn timarit.is kynntur fyrir þeim, Vísindavefurinn og Google Scholar. Fjallað er um upplýsingalæsi og mikilvægi þess að meðhöndla heimildir af virðingu og að tilvitnanir séu réttar. Í framhaldinu voru teknar saman í kassa ýmsar ólíkar tegundir heimilda; bækur, tímarit, greinasöfn, safnrit, mynddiskar o.fl. og fengu nemendur þjálfun í að skrá niður þessar heimildir. Kennarar fengu kassann í kennslustundir og sáu um þennan hluta.

Í byrjun febrúar voru sjúkraliðanemar heimsóttir og þeim kynntar helstu leiðir til upplýsingaleitar. Í kjölfarið unnu þau stóra heimildaritgerð og fluttu greinargerð með niðurstöðum á opinni kynningu í annarlok.

Gott samstarf hefur skapast með sögukennurum, í áfanganum SAGA2YA05. Unninn var listi yfir viðfangsefni sem auðvelt er að finna heimildir um á bókasafni FSu. Nemendur vinna saman í hóp við að bera saman heimildir um ýmis atriði, svo sem síldveiðar, Kalda stríðið, ungmennafélög og skila greinargerð þar um til kennara.

Samstarf við kennara varðandi verkefnavinnu á safninu er almennt mjög gott. Flestir láta vita með fyrirvara áður en þeir leggja inn verkefni fyrir nemendur. Ágætt er að fá smá tíma til undirbúnings áður en verkefni fara af stað, kanna hvaða heimildir eru til, í hvaða gagnasöfnum er best að leita, útbúa efnisorðalista sem auðveldar leit, kaupa efni ef með þarf og setja viðeigandi safnefni á bundið lán.

Skráning:

Skráning og skipulagning safnkosts er stór þáttur í daglegu starfi á bókasafninu. Nýtt safnefni er skráð eins fljótt og kostur er, eldra efni (t.d. bókagjafir) er skráð eftir því sem tími vinnst

til. Töluvert var geymsluskráð af eldra safnefni. Einnig var unnið markvisst að grisjun úrelts safnefnis sem ekki þjónar lengur tilgangi að geyma.

Gömul skjöl frá Iðnskólanum á Selfossi voru afhent Héraðsskjalasafni Árnesinga til varðveislu. Auk þess þáði Héraðsskjalasafnið að gjöf gamla árganga af Stjórnartíðindum frá 1874-1990.

Tímarit:

Bókasafnið er áskrifandi að um 40 tímaritum, þ.m.t. fréttabréfum. Eldri tímarit eru geymd í geymslu í kjallara en þau nýrri í gryfju bókasafnsins. Á heimasíðu bókasafnsins er að finna lista yfir tímaritaeign safnsins. Þessi listi var yfirfarinn á skólaárinu og vefslóðir settar við þau tímarit sem aðgengileg eru á rafrænu formi.

Gjafir:

Bókasafninu bárust margar góðar gjafir á skólaárinu, að þessu sinni aðallega frá núverandi og fyrrverandi kennurum og starfsmönnum. Gamli nemendur eru einnig ræktarsamir og færa safninu gjarnan bókagjafir. Öllum þessum aðilum eru færðar bestu þakkir fyrir hlýhug í garð bókasafnsins.

Alls voru skráðar 55 bækur og tveir mynddiskar. Safnið áskilur sér rétt til að taka við gjöfum án kvaða og ráðstafa þeim eins og hentar best notendum og starfsemi.

Skráður safnkostur bókasafns FSu:

<u>Bækur og nýsigögn (eintakafjöldi)</u>	<u>Maí 2016</u>	<u>Afskrifað 2016-2017</u>	<u>Aðföng 2016-2017</u>	<u>Maí 2017</u>
<u>BÆKUR</u>	17.232	465	336	17.103
<u>MYNDBÖND</u>	369	29		340
<u>DVD</u>	475		9	484
<u>HLJÓMPLÖTUR</u>	130			130
<u>GEISLADISKAR</u>	151			151
<u>HLJÓÐBÆKUR</u>	166		2	168
<u>SNÆLDUR</u>	83	9		74
<u>MARGM.DISKAR</u>	58	1		57
<u>SKYGGNUR</u>	11	10		1
<u>FORRIT</u>	6			6
<u>GLÆRUR</u>	20	1		19
<u>LEIKJAK. / SPIL</u>	70		8	78
<u>GAGNASETT</u>	3			3
<u>KORT</u>	12			12
<u>SAMTALS</u>	<u>18.786</u>	<u>515</u>	<u>355</u>	<u>18.626</u>

Aðföng og skráning 2016-2017:

<u>Aðföng</u>	<u>Haustönn 2016</u>	<u>Vorönn 2017</u>	<u>Samtals</u>
Bækur	201	135	336
Mynddiskar (DVD)	4	5	9
Hljóðbækur		2	2
Spil	8		8
<u>SAMTALS</u>	<u>213</u>	<u>142</u>	<u>355</u>

Rekstrarkostnaður 2016:

Bækur	876.848
Tímarit og blöð	170.947
Myndefni	22.558
Spil	9.290
Kostnaður vegna Gagnis, landskerfis bókasafna	432.493
Landsaðgangur að gagnasöfnum	99.729
Snara, veforðabækur	120.000
Ordabok.is, vefáskrift	26.923
Greinasafn Morgunblaðsins	57.469
Ráðstefnugjöld (landsfundur Upplýsingar)	25.000
Millisafnalán	4.500
Bókamiðaprentari & strikamerkjalesari (skanni)	141.526
Minnislyklar (2 stk.)	2.513
Kik-step trappa	13.500
Blek í litaprentara	73.905
Ritföng, bréfabindi, umbúðir um safnefni	19.091
Bókaplast	32.390
Leturborðar fyrir merkivél	33.887
Bókastoðir	14.400
Viðhaldsvörur	37.101
Tollar og aðflutningsgjöld	9.700
	<hr/>
	2.223.770

Tæki og búnaður:

Á bókasafninu eru 12 borðtölvur, fjórar fartölvur, tveir skannar, skrifari, einn litaprentari (í afgreiðslu), einn laserprentari (nemendaprentari), tvöfalt segulbandstæki til afritunar, lítið stafrént upptökutæki, sjónvarp, myndbandstæki, DVD-spilari, ritvél, leturvél og sími. Ljósritunarvél er á safninu og greiða nemendur 15 kr. fyrir hvert blað.

Forstöðumaður fékk nýja og öfluga fartölvu í byrjun október af gerðinni HP EliteBook. Nýr strikamerkjaskanni var keyptur frá Gagnalausnum í lok ársins. Einnig var keyptur

bókamiðaprentari frá sama aðila sem prentar á örskotsstundu út kjalmiða, strikamerki og miða með bókfræðiupplýsingum. Þetta er mikil tækninýjung ☺ en fram til þessa hefur hillustaðsetning verið vélrituð á kjalmiða.

Tvær fartölvur voru lánaðar út til nemenda í kennslustundir, alls 493 útlán.

Á bókasafninu eru hillur, lesbásar, skrifborð og afgreiðsluborð sem voru sérsmíðuð á sínum tíma. Nýr sófi var keyptur í skólabyrjun og skapar hann notalegt andrúmsloft á safninu.

Vinnuaðstaða:

Vinnuaðstaða bókavarda samanstendur annars vegar af afgreiðslurými þar sem upplýsingaþjónusta og afgreiðsla fer fram og hins vegar af vinnurými inn af afgreiðslu. Í afgreiðslurýminu eru staðsettur litaprentari sem nemendur og starfsmenn hafa aðgang að. Aðalprentari nemenda, laserprentari af gerðinni HP LaserJet P3015 er staðsettur við hringstigann.

Vinnuaðstaða forstöðumanns er inn af afgreiðslu, þar er aðstaða til skráningar og annarrar undirbúningsvinnu. Þar er einnig úrklippusafn í skjalaskáp sem inniheldur aðallega bæklinga og ýmislegt fræðsluefni. Í þessu vinnurými eru einnig geymdar kvikmyndir safnsins og kennslubækur sem kenndar eru hverju sinni. Geisladiskar og hljóðbækur eru staðsettar í hillum við afgreiðslu.

Vinnuaðstaða til plöstunar og viðgerða á safnefni er í minni geymslunni í kjallaranum. Þar er einnig sjónvarp, myndbandstæki og DVD spilari sem nýtist m.a. við yfirfærslu myndefnis af myndböndum yfir á mynddiska. Í kjallaranum er auk þess stærri geymsla fyrir eldri tímarit og bækur.

Fundir, námskeið og ráðstefnur:

Elín forstöðumaður safnsins sótti kennarafundi á skólaárinu og fundi með stýrihópi um upplýsingatækni.

Elín og Ingveldur sóttu landsfund Upplýsingar sem haldinn var í Hljómahöllinni í Reykjanesbæ dagana 29.-30. september. Ingveldur sat fundinn fyrri daginn og Elín þann síðari. Meðal fundarefna voru umhverfi bókasafna í breyttum heimi, læsi og lestrarvenjur og bókasöfn sem samfélagsmiðja.

Landskerfi bókasafna hélt námskeið á Hvolsvelli fyrir starfsfólk aðildarsafna Gegnis þann 11. nóvember og sótti Elín námskeiðið. Yfirskrift námskeiðsins var „Nýir tímar, breytt verklag“. Á námskeiðinu var lögð áhersla á breytingar á vef Landskerfis bókasafna en fyrr á árinu var opnaður nýr þjónustuvefur, landskerfi.is. Ennfremur var Gegnir.is lokað og samhliða voru gerðar umfangsmiklar breytingar á leitir.is. Safnkostur hvers safns er nú aðgengilegri með takmörkunum í leit. Inn á heimasíðu bókasafns FSu er nú hægt að leita eingöngu í safnkosti bókasafnsins og er það mikill kostur.

Fræðslufundur skrásetjara var haldinn 17. mars en því miður hafði Elín ekki tæk á að sækja fundinn. Hægt er að hlýða á upptökur frá fundinum á vefnum.

Samstarfshópur bókasafnafræðinga í framhaldsskólum (SBF) fundar reglulega yfir vetrartímamann. Fyrsti fundur vetrarins var í Menntaskólanum við Sund 10. október. Elín komst ekki á þann fund. Aðrir fundir voru í Fjölbrautaskólanum í Garðabæ 15. desember, í Verzlunarskóla Íslands 28. febrúar, í Menntaskólanum í Hamrahlið 2. maí og sótti Elín þá fundi. Vorferð hópsins var að þessu sinni farin í Mosfellsbæ þann 23. maí en Elín komst ekki í þá ferð.

Elín sótti notendaráðstefnu Aleflis 24. maí í Þjóðarbókhöðun en Alefli er notendafélag Gegnis. Þar var fjallað um val á nýju bókasafnskerfi og þá undirbúningsvinnu sem framundan er

við val á því. Auk þess var áhugaverð kynning á Rafbókasafninu sem opnaði í lok janúar, rafbokasafn.is. Það er samstarfsverkefni Landskerfis bókasafna og Borgarbókasafns og 1. júní sl. bættust við 13 ný almenningsbókasöfn, þar á meðal Bókasafn Árborgar. Meginhluti efnisins er á ensku og í formi rafbóka, en hlutur hljóðbóka fer ört vaxandi. Vonir standa til að á þessu ári muni íslenskar raf- og hljóðbækur bætast í hópinn.

Selfossi 7. júní 2017

Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir,
forstöðumaður bókasafns Fjölbrautaskóla Suðurlands